

PENN-SPALTEN

nr 39

"Hver dag sin fortælling."

Dagens penn:

HANS LYCHE.

Uddrivelsen af Paradis.

Det var glissent med gæster i den folkelige bevertning, enten nu det skyldtes dagstiden — lidt nu paa formiddagen — eller det var fordi det var slig lidt ukoselig fint under det blaalige glastag med de lysende nymfer og amorer, der bare viste spæde og blyge hentydninger til menneskelige former. Naar gæsterne kikkede i taget, fik de noget oprådt i blikket, noget skyggt og fraverende, ja, som om de følte det lidt generlig, at disse himmelbarn mellem skyer og siv skulde faa skotte sig ret ned i kaffekopperne og ølkrusene og faa granske arbejdsbluserne og de haarde næverne deres, det hævdede sig lige-

som ikke rigtig. Saa det blev gjerne at tage sig til at krylle avisen lidt eller slurke i sig nogen grove mundfulde og brænde lidt usødt med seidlen efterpaa, saa ikke nogetslags englehumør fik liste sig ind paa én. En ny gæst kom ind, mørk mod den blasse og kolde snevlysningen udenfor. Han trev luen af og traakkede saa smaant med fødderne for at faa af snekladderne, men saa i taget han ogsaa og blev stille. Glante efter en knagg med lyseblaa øjne under næsten hvide bryn og klørede sig lidt i luggen, da han ingen fandt, og famlede sig indpaa gulvet med luen mellem begge næverne, ligesom han

vilde lure sig ind paa de gæsterne, som alt sad der, enkeltvis de ogsaa, men nær ved hverandre. Det var noget pratvornt i de lyse, blide blikkene, han for over ansigterne med, og der kom nogen ryk i kroppen paa ham, straks han havde sat sig, og de kom heftigere, efterhvert som han skjøjte, at ingen her egentlig var blevet vær ham endnu. Og hele skikkelsen var næsten heller ikke til at se, saa beskedent tuslet, som den var. Det var bare, som det var kommet et pust ind gennem døren, en luftdønning ude fra ukjendt hav — en mand fra sjøen kanske, ukjendt, uset, som bare skulde ind over dørstokken et lidet bit, før han skulde forsvinde igjen derude, ukjendt som han kom. Slig saa han ud. Men nu kunde han ikke styre sin meddelelsestrang længere, han maatte ilag med nogen. Saa greb han til at prate hen i veiret, halvt med englebarnene i taget, og blunkede imellem til gæsterne omkring sig, straks han fangede et blik fra dem. — Se det var enden paa visen ja, forbarne sig vel, sang det fra ham paa nogetslags sørlandsk.

Hvor længe fik Adam være i fred i det gode paradiset sit. For kom ikke denne bengien, havde jeg forladt mig næsten sagt, og jagede ham paa porten, baade ham og den pene-damen hans. Ja, de blev jaget med luende sværd, som de vel havde til forføjelse dengang, nu bruger de koller og glæfende bilkjer, blodhunde, kan jeg tænke. Saa politiet nuomstunder, de raader da over midler til at uddrive menneskebarnene fra stederne sine, de ogsaa. Men det gaar over min begrielse, hvad for galt vi havde gjort. Jeg kommer fra Gaustad idag, skal jeg sige dere. Gæsterne var blevet lidt urolige og lidt brydd af den manden, som sad der og pratete for sig selv. Havde smilet lidt til hverandre i godmodig foragt over, at denne karen kunde sidde slig i offentlig lokale og u-vole sig selv og gjøre sig saa fjømsete op i øjnene paa stilt og gemenslig folk. Men da han nævnte høit dette imellem til gæsterne omkring sig, straks han fangede et blik fra dem. — Se det var enden paa visen ja, forbarne sig vel, sang det fra ham paa nogetslags sørlandsk.

ment sig imellem, at de nok forstod, hvor den manden vel var kommet fra. Men nu havde han faaet nap i snøret og vilde ikke sidde her usødig og snakke med sig selv længere. Snakkesalig og indigneret smudde han hele bredsidene mod dem og grov sig i den lysende luggen. — Ja, er det til at begribe, at selve politiet kommer og tager hus og hjem fra folk, som ikke har spyttet over fremmedmands gjerde engang? Som ikke har gjort en flue nogen fortræd? Den staar altsaa oppe ved Gaustad, denaa laaven, ser dere. Den har staar der i hundrede aar, og ikke en sjæl har havt brug for den i al den tid. Andre end som vi. I denne husnøden, dere veid, var den blit som et paradys for os, som ellers ikke visste det sted, vi kunde lægge vore ben. To etager havde den, med store, gilde gulve indover. Vi laa i første og damerne i anden. Vi havde teppener de fleste af os, som laa paa hver vor plads, og aldrig var det noget vas eller plunder med nogen af os. Jeg havde en ekstraskjorte paa en spiger ved sengen min, og

den havde hængt der nu paa fjerdende maanten, uden at en sjæl saa meget som havde fingret ved den. Damerne laa ovenpaa og havde det vel ligedan som os. Ja skreig gjorde de naa om nætterne, men generlig var det ikke at kalde for. De havde vel lidt sprit, kan jeg tænke — tiderne er jo slig. Men alle herrerne var pyntelige og pene. Og saa var det altsaa idag, i otten. Jeg havde flidd mig og skulde til byen som snarest, men ikke før er jeg kommet ud af døren, før jeg bliver fanget i nakken og bliver ført bort bag et bjerkeholt. Der stod alt en klynge af os herrer og damer med politimændene omkring sig. Og blodhunder far! Blodhunder, som skulde passe paa os. Ja, det gaar over min begrielse, hvad en slig opstandelse skal tjene til! Damerne bar sig ogsaa saa ilde, at det var rent en gru at høre paa. Og saa bar det til byen i stor position med os alle sammen. Bevare mig vel for et kongedindtog det var. Og blodhundene, Di, de roig i benene paa os, bare vi skjente med et foilblad ud af rækken. — Dere blev dradd paa raa-

stuen da vel? var det en som frittede. — Ja, begribeligvis blev vi geleidet til raa'stuen, herren maa vide hvorfor. Vi skulde da ud med navn og gesjæftigelse og naar født i alle dele. Det var jo snart sagt, maavide. — Og saa fik dere gaa igjen? Manden rystede paa hodet og saa mørkt fremfor sig, som om han stirrede ind i det syvende mørke, ind i lovens og retfærdighedens dybeste mysterium. — Nei, det er utop det... Nogen blev igjen, baade af damerne og herrerne. Nogen af os blev aldeles borte! Og nu sidder jeg her og har ikke det som heder hus og hjem længere. Jamen maa vi ikke alle ud af paradiset her i livet før eller senere. Det er vel ingen her, som vilde give Adam en kop kaffe? Ja, sandelig gaar ikke politiet her i byen langt over min begrielse.... Hans Lyche.

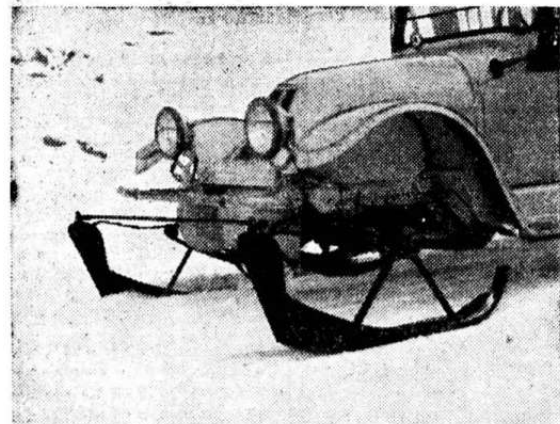
K. N. A.s store prøve for vinterkonstruktioner.

En interessant mandjevning mellem de foreliggende norske typer.

En oversigt over de hidtil anmeldte biler.

De forskellige konstruktioner, som er anmeldt til K. N. A.'s forestaaende prøve med specielle vinterbiler, er følgende:

2 af ingeniør Bjerrings motorslæde, 2 af Otto Ruuds motorslæde «Boigs», 1 konstrueret af Erik Undset, Ø. Rendalen. Endelig var ogsaa anmeldt de franske Citroën-biler, men disse kommer ikke til at deltage, da de som

Blystads meier.

nævnt allerede er sendt tilbage til Paris. Af lige stor interesse synes imidlertid at være de forskellige norske konstruktioner, som nu skal prøves. Flere af dem er allerede blevet anvendt i længere tid og har vist saapas gode resultater, at fabrikmæssig fremstilling er sat igang.

Blandt de norske konstruktioner vil vi først nævne ingeniør Bjerrings kombinerede automobilslæde og vogn. Den kan bruges saavel paa vinterføre som sommerføre og er konstrueret til brug paa smale veie. Den er hovedsagelig beregnet paa vinterkjøring paa veiene hos os. Dens udseende og konstruktion vil ses af billedet.

Bilens største bredde er 1,0 meter og længden, bredden mellem hjulene, 0,5 m. Afstanden mellem for- og baghjul er 2,4 m. og hele vognens længde er 3 meter. Bilen veier ca. 300 kg. og der er plads for en og en halv passager. Motoren er firecylindret med boring og slag 80 x 100 m.m. og luftafkjølet. Vognen har 3 hastigheder forover og 1 bagover og kan naa op i en maksimumsfart af 60 km. Den er forsynet med elektrisk lys m. v. Dens karosseri er udført i træ, men vil ogsaa kunne udføres i metal. Som det vil ses af billedet er vogn-

nen for kjøring paa vinterføre forsynet med meier istedetfor forhjul og baghjulene har snekjerer o. l. Meierne er forsynet med slingreanordning, som virker automatisk, saaledes at vognen kan styres sikkert og let paa glat vei. Mellem baghjulene er der ogsaa en lignende automatisk slingreanordning, som imidlertid kan sættes ud af funktion ved et haandtag. Den kjørt omkring Gjøvik, Dokka og Bogndalen. En tid var en af dem stationeret paa Fjernerøstøeren og forbaasede verden og tilkaldte autoriteter ved at tage turer som nedover «Slagene», skiveien til Frens volden osv. Den skulde derfor have de bedste udsigter i en konkurrence for vinterbiler. De to som er anmeldt til K. N. A.s prøve skal kjøres af ingeniør Bjerrings selv og af godsejer Helge Rognerud, Dokka. — Det kan kanske indvendes, at denne bil er noget liden, da den kun giver plads for fører og en passager. Passageren sidder foran og føreren lag for at faa mest mulig tyngde paa baghjulene, naar kjøringen er alene. Imidlertid kan bilen, ialfald paa almindelig vei, trække en tilhænger med plads for to eller tre passagerer eller tilsvarende bagage. Bilen fabrikeres nu af A.s. Autoslæde.

Som anden konkurrent optræder den af hr. Otto Ruud konstruerede motorslæde, «Boigs». Denne er ogsaa blevet til som et resultat af flere aars praktiske forsøg og erfaringer. I modsætning til Bjerrings slæde er den en ren vinterkonstruktion, kun

er særlig af betydning i løst føre og paa smale veie, hvor meget ofte et af hjulene vil gaa udenfor den faste del af veien, og denne slingreanordning tjener da til at holde vognens bagdel paa plads.

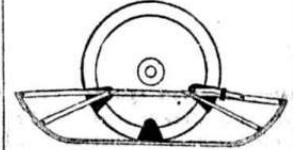
Bilen kan ogsaa bruges paa sommerføre, idet da meier og slingreanordning fjernes og der sættes hjul paa foran istedetfor meierne. Den bliver da som en almindelig liden smal bil.

Videre maa man lægge merke til, at den lille bils bagaksel er hel og gjenomgaaende, altsaa uden differential. Dette hindrer, at det ene hjul bare ruller rundt, naar ikke begge hjul staar paa fast nok underlag, og det er altsaa tilstrækkelig for at drive vognen frem, at bare det ene hjul faar tag i bakken. Desuden er der mellem maskinen og bagakselen en særlig konstrueret elastisk forbindelse, en kupling, som under kjøring stadig skal virke med til at hjulene faar en hastighed afpasset efter underlaget og kraften. Herved skal trækevejen øges og gummitørskal mindskes, og hele denne anordning skal være af stor betydning paa det ofte ujevne vinterføre med mange jumper i veiene.

4 vinterbiler af ingeniør Bjerrings konstruktion blev ifjor vinter prøve-

haandtag presses kraftigere ned, om dette skulde være nødvendig i bækker eller i tungt føre. Slæden styres derved, at den midt af de tre bærebukke paa meierne kan skyves ud til siderne ved hjælp af rattet, saa at meierne, som er af fjærstaal, bøier sig og styrer slæden til siden.

Foran paa meierne er der bæreski af staal, og bagtil er der mellem hjulene en kraftig bremse. Slæden er

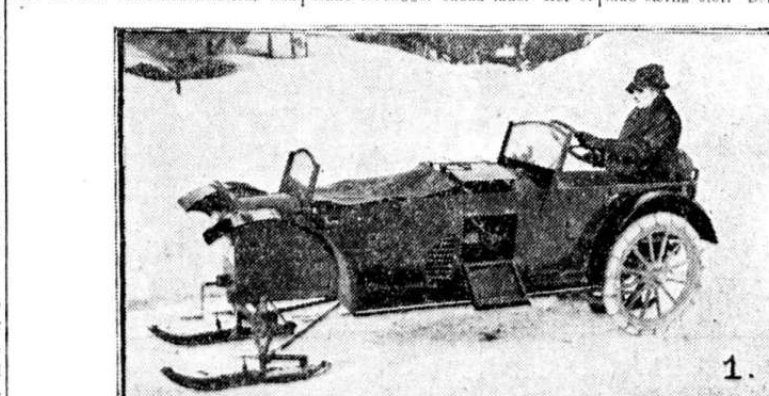
Sandos meier.

forøvrigt udstyret med vindglas, og har Aga-lys. Den kan fabrikeres baade for to og for tre personer. Slæden er prøvet ifjor vinter, og blandt andet var en 3-personers slæde i daglig drift fra Roverud station paa Solerbanen og indover Grue Finskog, op til 100 kilometer vei. Slæden fabrikeres nu af Brodrene Christensens mekaniske værksted i Kristiania for A.s. Vintertrafik.

Den tredje norske konkurrent i klassen for specielle vinterbiler er en motorsluffe eller slæde, som er af Erik Undset, Øvre Rendalen. Nogen udførlig beskrivelse eller tegning af denne foreligger endnu ikke. Her er

stures med en tilhænger paa hjul eller meier til passager eller bagage. Alle disse norske konstruktioner, som er fremkommet i den sidste tid, og hvoraf flere vistnok kan siges at være ialfald foreløbig udeksperimenteret og modne for fabrikmæssig fremstilling, viser, med hvilken stor interesse spørgsmaalet om at kunne drive biltrafik om vinteren hos os omfattes saagodtsom overalt i landet, og det vil utvivlsomt være af betydning, om den moderne motor kunde overtage en væsentlig del af trafikken paa landeveiene ogsaa om vinteren. En samlet og fællels prøve af disse konstruktioner, som er opstaaet paa forskellige kanter af landet — saaledes som den nu søges arrangeret af K. N. A., vil uden tvil være af stor interesse. Den vil forhøventlig kunne vise, at vore hjemlige konstruktioner paa dette specielle norske omraade kan maale sig med udlændets, og den vil kunne bidrage til at give nye ideer og fremkalde yderligere forbedringer paa omraadet.

Alle de foran nævnte konstruktioner er, som det vil ses, specielle vinterkonstruktioner, undtagen Bjerrings bil, som dog ogsaa væsentlig er beregnet paa vintertrafik. Ingen af dem vil kunne konkurrere med almindelige biler om sommeren. Transportvejen er i almindelighed heller ikke særlig stor. Det bliver saaledes

Bjerrings vinterbil.

brugbar paa vinterføre. Som det vil ses af billedet, er det nærmest den velkjendte slædeform, «husken», som er omdannet til motorvogn. I slæden er indbygget motoren tra en motorcykel — Harley-Davidson — med tilhørende roarboks. Fra motoren transporteres tilbage til drivhjulene ved hjælp af kjøder. Drivhjulene er anbragt bag og bestaar af runde staa-skiver, som rundt omkring er forsynet med balleformede divorgaere. Ved hjælp af et fjærsystem bevæger hjulene sig automatisk op eller ned og kan desuden ved hjælp af et

ogsaa en motorcykel med motor og delvis med ramme indbygget i eller monteret paa en sluffe. Motorcyklens styreanordning bruges, men hjulene er taget bort og erstattet dels med meier og dels med drivhjul. Af disse skal der kunne tilkobles et eller flere par bagtil, eftersom slæden gjøres kortere eller længere, med plads til færre eller flere personer.

Af andre norske motorkjøretøjer til vinterbrug kan nævnes Løkkens motorcykelslæde, Valdres. Denne er vel nærmest en motorcykel med meier fortil, og som desuden kan ud-

fremdeles nødvendig at have en slags vogn for vinter- og en for sommerbrug. Det vilde derfor hos os om muligt være af endnu større interesse, om man kunde gjøre de almindelige sommerbiler brugbare paa vinterføre paa de samme veie, som ellers er aabne for motorvogntrafik.

Dette er det hensigten at prøve ved klasse I i K. N. A.s vinterprøve. I denne klasse havde der mærkelig nok ved udløbet af den første omvæltelseskrise kun meldt sig tre deltagere, nemlig en af dyrslæde Blystads konstruktioner og to med inge-

nior Sandas. Vi har dog stadig med passende mellemrum faaet beretning om eller tegning af saadanne konstruktioner af meier eller lignende til bilens forhjul og forbedrede driv-anordninger eller bæreflader for baghjulene, saa man skulde tro, at der omtrent i hver landsdel fandtes mindst en saadan konstruktion. Forhaabentlig vil der da inden den udsatte anmeldelsesfrist, 17de februar, melde sig nye deltagere, hvis da ikke foreforholdene frændes skulde holde sig ganske modsatte af en normal vinters.

Af de her anmeldte konstruktioner er Blystads kjendt fra tidligere billeder og beskrivelser. Vi udsætter et billede paany, og af dette vil det ses, at her er forhjulene taget af og erstattet med meier. Med snekjerer paa baghjulene skulde dette være nok i de fleste tilfælde, men for brug i dybere sne er desuden baghjulene forsynet med skovler eller bæreflader,

Ruuds motorslæde.

fæstet til hinfølgende. De skal tjene baade til at bære bilen bedre, oppe og til at kunne drive den bedre frem. Med disse konstruktioner er der opnaaet tilfredsstillende resultater under forskellige foreforhold. Hr. Blystads skal ogsaa have konstrueret meier, som kan sættes paa forhjul

lene uden at disse tages af, og dette vil naturligvis være en stor fordel, hvor det kan blive spørgsmaalet om at kjøre et stykke paa vinterføre og et andet paa sommerføre.

Ingeniør Sanda har ved sin konstruktion af meier til forhjulene gjenneført dette. Disse meier er til at sætte direkte paa forhjulene. Man kan kjøre ind paa dem eller skyve dem ind under hjulene og fæste dem i et øjeblik. For baghjulene har Sanda etpar forskellige konstruktioner, dels en hel trommel til at fæstes udenom hjulet og gummiringen, dels en kombination af snekjerer og bæreflader eller skovler.

Foruden disse to mænd er der sikkert mange andre, som har konstrueret lignende ting for at kunne bruge sin bil paa vinterføre. Det skulde interessere at høre mere derom fra interesserede. En sammenlignende prøve, som kunde vise, hvilken konstruktion eller kombination

En krigersk Stavanger-kommunist.

"Den dag vil komme, da vi skal slaa Dere med vaaben i haand".

«Aftenposten»s korrespondent i Stavanger telegraferer:

Stavanger bystyre har paa møde igaaftes efter en længere debat besluttet at kinematografens overskud at yde 5000 kr. til teatret, 5000 kr. til museet og 2000 kr. til friluftsmuseet.

Et forslag om en udtalelse til statsmyndighederne om at indskrænke aarets vaabenøvelser vakte en lang og tildele meget skarp diskussion, hvorunder bl. a. redaktør Olsen-Hagen udtalte, at han naabent vilde vedstaa, at den dag vil komme, da vi skal slaa Dere (det vil sige de borgerlige partier) med vaaben i haand.

Det endte ifjor med, at ingen af de fremsatte forslag til udtalelse blev vedtaget.

Kristianssands sjømandsforening mod lovsætted ferie for sjøfolk.

«Aftenposten»s korrespondent i Kristianssand telegraferer:

Kristianssands sjømandsforening vedtog igaar en udtalelse om, at man havde sympathi for tanken om lovfæstet ferie for sjøfolk, men man mente, at en slig lov ikke bør gjenneføres, før andre nationer gjør det.

Langtænd med skydning.

Kristiania skytterlags skibklub holder søndag klubrend i forbindelse med saaben terrænskydning ude paa gaarden Berghof i V. Barum. Løbet, som vil blive lagt i pont terræn, bliver antagelig 15 km. med skydning undervejs.